

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Metin Oluşturmadaki Sorunları

Problems of Turkish Teacher Candidates on Consituting Text

Mustafa Onur KAN*, Esra Nur TİRYAKİ**

Öz: Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmadaki sorunlarını belirlemektir. Araştırma, betimsel tarama modelindedir. Çalışmanın evrenini, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2014-2015 eğitim-öğretim yılı Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 4. sınıfta öğrenim gören 120 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise araştırmaya katılan 102 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmacılar tarafından iki ayrı veri toplama aracı geliştirilmiştir. Bunlar, “Yazılı Anlatım Sorun Envanteri” ve “Yazma Formu”dur. Araştırmanın sonuçlarına göre metinlerde sıklıkla rastlanan sorunların, “Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurulmaması” (%92,16), “Kelimelerin yazım kurallarına uygun yazılmaması”(%83,33), “Paragrafta cümleler arasında uygun geçişler sağlanmaması” (%81,37) ve “Cümlelerde noktalama işaretlerini yanlış veya eksik kullanılması” (%79,41) olduğu görülmektedir. En az rastlanan sorunların ise, “Harflerin biçimce düzgün, doğru ve okunaklı yazılmaması” (%6,86),“Paragrafların, diğer satırlara göre belirgin şekilde içeriden başlatılmaması” (%4,90) ve “Gelişme paragrafı/paragrafları yapılmaması” olduğu belirlenmiştir (%4,90).

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, yazma eğitimi, metin oluşturma becerisi.

Abstract: The aim of this research is to identify problems of the Turkish teacher candidates on consituting text. The research is descriptive scanning model. Population of the study composed of 120 students in 4th grade from Hatay Mustafa Kemal University Faculty of Education Turkish Education Department in 2014-2015 academic year. The sample of the study composed of 102 students who participated in study. Two separate data collection tool has been developed by researchers in the study. These are "Writing Problem Inventory" and "Writing Form". Based on the results of the research, it is seen that "Not making grammatically correct sentences" (92.16%), "Not writing words in accordance with the spelling rules" (83.33%), "Failing to provide appropriate transitions between sentences in paragraph" (81.37%) and "Using incorrect or missing punctuation in the sentence" (79.41%) are the frequently encountered problems in the texts. It was obtained that "Not writing letters properly, correctly and legibly" (%6,86), "Not starting paragraphs clearly inside from the other lines" (4.90%) and "Not making development paragraph/paragraphs" (4.90%) were the least common problems in the texts.

Keywords: Turkish education, writing education, text consituting skill.

GİRİŞ

Yazma, bireye duygu ve düşüncelerini somut bir biçimde ifade etme imkânı sunar. Kişi konuyla ilgili düşüncelerini kelimelerle anlamlı hâle getirip cümlelerle metnini oluşturur. Karadağ ve Maden (2013, 268), bu konuyu, “Yazar, yazı aracılığıyla okuyucuyla bir bağ kurar, bu bağ kelimelerle kelime üstü yapılarla cümlelerle paragraflarla söz sanatlarıyla gerçekleşir ve yazarın ile okuyanın arasında metin üzerindeki ortaklık ne denli yüksek olursa bu bağ kuvvetlenmekte, ortaklık azaldıkça bu bağ zayıflamaktadır.” cümleleriyle desteklemektedir. Yazarın metni arasındaki bağı güçlü kılmak için yazma çalışmaları eğitim sürecinde öğretmen tarafından geliştirilmelidir.

Yazma becerisinin dinleme, konuşma ve okuma becerilerine göre daha yavaş geliştiği alanyazındaki çalışmalarda (Göğüş, 1978, 236; Yalçın, 2002, 25; Karatay, 2011, 22) belirtilmektedir. Karatay (2011, 22), bu sorunun nedenlerini şu cümlelerle ifade etmektedir:

* Yrd.Doç.Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Hatay-Türkiye, e-posta: mustafaonurkan@gmail.com

** Yrd.Doç.Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Hatay-Türkiye, e-posta: esranurtiryaki@gmail.com

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ METİN OLUŞTURMADAKİ SORUNLARI

“Yazma sürecinde dil bilgisi kurallarına sıkı sıkıya bağlı olma ve bunlarla ilgili hata yapma korkusu; duygu ve düşünceleri sıralayamama; bilişsel açıdan düşünme süreçlerinin yeteri kadar gelişmemiş olması ve bunları düzene koyamama gibi etmenlerle açıklanabilir.” Ayrıca yazma becerisi iç içe geçen bir dizi süreçten oluşmaktadır. Bu süreçleri (hazırlık, planlama, geliştirme, düzeltme ve yayınlama) tam anlamıyla gerçekleştirip metne yansıtılabilmek ve bunu alışkanlığa dönüştürebilmek açısından zor bir beceridir. Kişinin gözlem ve deneyimleriyle yazacağı metin şekil alır. Konuyla ilgili bireyin kaynakları araştırıp okuyabilmesi metnin taslağını oluşturabilmesine temel oluşturur. Yazar amacını belirtmek için hedef kitleye göre içeriğini oluşturur. Bu içerik planlanırken konunun giriş, gelişme ve sonuç bölümleri dikkate alınarak taslak oluşturulur. Yazarın konuyla ilgili yazma öncesinde zihinde beliren sorular taslak hazırlama sürecinde cevaplarını bulur. Bundan dolayı taslak hazırlama süreci düşünsel bir etkinliği gerekli kılar.

İlk okuma ve yazma öğretimi ile başlayan yazma eğitimi (Akyol, 2005) yükseköğretimde yerini akademik amaçlı yazmaya (Coşkun, 2011) bırakır. İlköğretimde ise yazma eğitimi “cümle, paragraf ve metin düzeyinde” olmak üzere üç aşamada ele alınabilir (Özbay, 2000). Bu süreci, Coşkun (2011, 45) şu şekilde ifade etmektedir: “İlk düzey olan cümle aşamasının ilköğretim 2-3. sınıfta tamamlanması gerekir. İkinci düzey olan paragraf aşamasının ise ilköğretim 4-5. sınıflarda tamamlanması gerekir. Metin aşaması ise en geç ilköğretim sonunda tamamlanmalıdır.” Buna göre, metinleri oluştururken dil kurallarına uygun yazabilmek gerekmektedir.

Bu çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmadaki sorunlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada tespit edilen sorunlar, öğrencilerin oluşturdukları metinlerden alınan örnek metinlerle sunulmuştur.

YÖNTEM

Bu bölümde, “Araştırmanın Modeli”, “Evren ve Örneklem”, “Veri Toplama Araçları” ve “Veri Çözümleme”ye yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmadaki sorunlarını belirlemek üzere yapılan bu çalışma betimsel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte veya hâlen varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey veya nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2006, 77).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 4. Sınıf (2014-2015 eğitim-öğretim yılı) öğrencisi toplam 120 kişi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, araştırmaya katılmayı kabul eden 102 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yazılı Anlatım Sorun Envanteri” ve “Yazma Formu” kullanılmıştır.

Yazılı Anlatım Sorun Envanteri

Bu envanter, öğrencilerin metin oluşturmadaki sorunları tespit edilerek oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından sorunlar belirlenirken sırasıyla şu işlemler uygulanmıştır:

- Ön uygulamada metinlerin tamamı (f=102) üzerinde araştırmacılar birlikte çalışarak sorunları tespit etmiştir. Böylece sorun envanteri taslağı oluşturulmuştur.
- Araştırmacılar envanter taslağını kullanarak örneklemdaki metinleri değerlendirmeye başlamıştır. Bu değerlendirme sırasında daha önceden karşılaşılmayan bir sorunla

karşılaştığında araştırmacılar kendi aralarında tartışarak yeni sorunu envantere eklemiştir.

- Araştırmacıların metinlerde tespit ettikleri ortak sorunlar ile envantere son hali verilmiştir.

Yazma Formu

Yazma formu, Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmalarını sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Yazma formunda konu seçimi için iki aşamalı çalışma yapılmıştır. İlk olarak araştırmacılar tarafından ayrı ayrı beş farklı konu hazırlanmıştır. Bu konular hazırlanırken Türkçe öğretmeni adaylarının kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri konuların tercih edilmesine dikkat edilmiştir. İkinci aşamada ise, araştırmacıların beş konu arasından uzman görüşü almalarıyla yazma formuna son şekli verilmiştir. Uzman görüşleri alınarak belirlenen konu şu şekildedir:

“Sıkı bir maratondan sonra KPSS’ye girdiniz ve çok iyi bir puan aldınız. Artık istediğiniz yerde Türkçe öğretmenisiniz. Şimdi neler yapacağınızı bizimle paylaşır mısınız?”

Veri Çözümleme

Öğrencilerin yazdıkları metinler Yazılı Anlatım Sorun Envanteri kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede sorunlar, frekans ve yüzde değerleriyle tablolar hâlinde sunulmuş, ardından her sorun öğrenci metinlerinden alınan örneklerle açıklanmıştır. Örnekler orijinal (el yazısı) biçimiyle metne yerleştirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmadaki sorunlarına ilişkin sıklık ve yüzde değerlerine, ayrıca söz konusu sorunlara ilişkin öğrenci metinlerden alınan örneklerle yer verilmiştir.

İncelenen metinlerde tespit edilen sorunların sıklık ve yüzde değerleri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. *Tespit Edilen Sorunlar*

No	Sorun	f	%
1	Kelimelerin yazım kurallarına uygun yazılmaması	85	83,33
2	Harflerin biçimce düzgün, doğru ve okunaklı yazılmaması	7	6,86
3	Cümlelerde noktalama işaretlerini yanlış veya eksik kullanılması	81	79,41
4	Cümleler arasında tutarlılık bulunmaması	20	19,61
5	Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurulmaması	94	92,16
6	Açık, anlaşılır cümleler kurulmaması	23	22,55
7	Paragrafta cümleler arasında uygun geçişler sağlanmaması	83	81,37
8	Paragrafların, diğer satırlara göre belirgin şekilde içeriden başlatılmaması	5	4,90
9	Giriş paragrafı yapılmaması	39	38,24
10	Gelişme paragrafı/ paragrafları yapılmaması	5	4,90
11	Sonuç paragrafı yapılmaması	67	65,69
12	Yazının uygun yerlerde paragraflara bölünmemesi	55	53,92

Not: Bu tabloda sıklık, sorunun kaç farklı metinde görüldüğünü ifade etmektedir.

Tablo 1’e göre, incelenen metinlerde en yüksek yüzde ile görülen sorunun “Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurulmaması” (%92,16) olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunu yine yüksek bir yüzde ile takip eden diğer sorunların da “Kelimelerin yazım kurallarına uygun yazılmaması” (%83,33), “Paragrafta cümleler arasında uygun geçişler sağlanmaması” (%81,37) ve “Cümlelerde noktalama işaretlerini yanlış veya eksik kullanılması” (%79,41) olduğu

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ METİN OLUŞTURMADAKİ SORUNLARI

görülmektedir. Bununla birlikte, en az görülen sorunların “Paragrafların, diğer satırlara göre belirgin şekilde içeriden başlatılmaması” (%4,90), “Gelişme paragrafı/ paragrafları yapılmaması” (%4,90) ve “Harflerin biçimce düzgün, doğru ve okunaklı yazılmaması” (%6,86) olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada tespit edilen sorunlara ilişkin öğrenci metinlerden alınan örnekler aşağıda sunulmaktadır.

Kelimelerin Yazım Kurallarına Uygun Yazılmaması ile İlgili Örnekler

Örnek 1:

Hiçini ve beler yapabileceğimi düşünüyorum. Sınıfıma girdiğimde çok uzun olmicak şekilde öğrencilerle beraber sınıp düzenini sağla-
mak için kurallar belirlerim. Daha sonraki süreçlerde bir

Örnek 2:

Bunu yaparken öğretmen ~~klavuz~~ kılavuz kitaplarını incelemek bir yana
benim öğrencilerim, öğrenciler tarafından en çok sevilen öğretmenimdir bulur
bu konuda ora danışırım.

Örnek 3:

iyi bir öğretmen olmak için kurarken sıkıntı yaşamayacağımı düşünüyorum. Üniversite sü-
recinde aldığım bilgileri en iyi biçimde uygulayabileceğimi
düşünüyorum. Evliliği düşünmüyorum. Öncelikle mesleğimde uzman
olmak istiyorum. R. ünden

Yukarıda yer alan Örnek 1’de, “olmayacak” şeklinde yazılması gereken kelimenin “olmicak” şeklinde; Örnek 2’de “kılavuz” kelimesinin “klavuz” şeklinde yazıldığı; Örnek 3’te ise “üniversite” kelimesinin “ünüersite” şeklinde yazıldığı görülmektedir.

Harflerin Biçimce Düzgün, Doğru ve Okunaklı Yazılmaması ile İlgili Örnek

Örnek 4

Öğrencilerle en büyük hayalim ve bu mesleği yapacağım
işin benzerini çok şanslı hissediyorum. Herhangi bir yer
olmadığına yok fırsat hayalim belki sevilene kadar
işin en büyük hayalim ve bu mesleği yapacağım

Örnek 4’te, harflerin biçimce düzgün, doğru ve okunaklı yazılmadığı görülmektedir. Söz konusu sorundan dolayı özellikle bazı kelimelerin okunmasında oldukça zorlanılmaktadır.

Cümlelerde Noktalama İşaretlerinin Yanlış veya Eksik Kullanılması ile İlgili Örnekler

Örnek 5

Calacağım okulun bulunduğu çevreyi araştırın. Kültürel özellikleri maddi imkanları hakkında bilgi toplanın. Çünkü öğrencilerde ve

Örnek 6

* 5. 6. 7. ve 8. sınıflara düzeylerine uygun her hafta yazma ödevi vermek.

Yukarıda yer verilen Örnek 5'te, "araştırır" kelimesinden sonra, Örnek6'da ise 5 ve 6 rakamlarından sonra virgül kullanılması gerekirken nokta kullanılmıştır. Ayrıca yine Örnek 6'da, 7 sözcüğünden sonra herhangi bir noktalama işareti kullanılmamalıdır.

Cümleler Arasında Tutarlılık Bulunmaması ile İlgili Örnek

Örnek 7

Sınavı kazandığım ve istediğim bir yerde öğretmenliğe başladığım için çok seviniydim. Bu her insana nasip olmayan bir olay. Doğduğum şehirde annemin ve kardeşimin yanındayım. Bu çok değişik ve olağanüstü bir duygu.

Bugün çocuklarla öğrencilerimle ilk karşılaşmam. Buradan bakınca (artık sınıflarda değilim) çok güzel görünüyorlar. Gözlerinin içi parlıyor odeta. Öğrenmek için yanıp tutuşuyor gibiler. Onların o güzel gözlerini ve iyi gelişmiş dimağlarını beslemek için sabırsızlanıyorum.

Bu ilk dersimde öğrencilerimle sohbet ettim. Onları yakından tanımak istiyorum. Aslında bu ilk deneyimimde bu kadar heyecanlanacağımı zannetmiyordum. Hepsi teter teter isimlerini söylediler. Daha sonra hedeflerini sordum. Çok güzel hayalleri vardı hepsinin. Sevincim bir kat daha arttı. Anadolu insanı bir başka derlendi. Şimdi anlıyorum. Kendileri gibi hayalleri de saf ve temiz. Hava biraz soğuk oldu. Çocuklar da özümüstü. Kapının girişinde

Örnek 7'de, metni oluşturan öğrenci; doğduğu şehir, anne ve kardeşinin yanına atandığını belirtmektedir. Bununla birlikte, metnin devamında "Anadolu insanı bir başka derlendi. Şimdi anlıyorum." şeklinde bir ifade kullanmaktadır. Kendi memleketinde yaşayan insanlar için bu ifadeyi kullanması bir tutarsızlık olarak değerlendirilebilir.

Dil Bilgisi Kurallarına Uygun Cümleler Kurulmaması ile İlgili Örnekler

Örnek 8

Şaşırmıştım. O kadar huzurlu ve mutluymdum ki bunun yerinin hiçbir şey alamayacağını o gün anlamıştım.

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ METİN OLUŞTURMADAKİ SORUNLARI

Örnek 8'de, "bunun yerini hiçbir şeyin alamayacağını" şeklinde kurulması gereken kelime grubu, "bunun yerinin hiçbir şey alamayacağını" şeklinde yanlış kurulmuştur.

Örnek 9

Kpss'ye girdim, kazandım ve atandım. Artık çok mutluyum.

Örnek 9'da, "kazandım" ve "atandım" yüklemelerine ilişkin nesne eksikliği sorunu bulunmaktadır.

Açık, Anlaşılır Cümleler Kurulmaması ile İlgili Örnek

Örnek 10

Her yer güne yei bir ballağı yei bir sohbet yei bir deyle dirdi ruh belkide gere şiddetlemediğim için vakti uzayacaktı. Edat kağıdı mecburilik, ihtemzilik ile değil bu seler belim uatıcılığım belim bilmişliğim belim dâferetleim sözcükler vadi ktepilade, seler lede ve sand atanda... Bunlar ağmek bile kaacı

Yukarıda yer verilen Örnek 10'da birbiriyle ilişkisi olmayan yargıların kullanılması; açık, anlaşılır cümleler kurulmaması sorununa neden olmaktadır.

Paragrafta Cümleler Arasında Uygun Geçişler Sağlanmaması ile İlgili Örnekler

Örnek 11

Çanakkale'de şehitliği görmeyi çok istiyorum, ayda bir kez şehitliği ziyaret ederim. Daristan, hayatın yoğunluğundan uzaklaşmak için bozen sahil kenarına, bazen başka şehirlere, oyun alanlarına giderim. Eşimle beraber öğrencilerimize materyaller hazırlarız, konuları nasıl işleyeceğimizi tartışırız.

Ben gitar çalmayı, eşim de saz çalmayı tam öğrenmiş oluruz, birbirimize şarkılar alıp söyleriz. Bir tane ufak tefek fotokopici dükkanı açmayı düşünüyoruz. Eşimle beraber onu işletiriz, başına da bir kişiyi buluruz. Böylece ara ara biz kontrole uğrarız dükkana.

Yılda iki kez 5-10 günlük tatillerimiz olduğunda ailelerimizi ziyaret etmek için memleketimize gideriz. Yaz tatilinde de 15-20 günlüğüne Amerika'ya İsmet'in amcasının yanına gideriz.

Okuldaki öğrencilerimle ders dışında da görüşmek isterim. İsmet'in öğrencileriyle benim öğrencilerim ayda, iki ayda bir futbol, voleybol gibi alanlarda yarış yaparız.

Örnek 11'de, Çanakkale'de şehitliği görmek, sahil kenarına, bazen başka şehirlere gitmek istediğini belirtirken bu konu ile ilgisiz bir ifade olan eşiyile beraber öğrencilere materyal hazırlamaktan bahsettiği görülmektedir. Eşiyile beraber öğrencilere materyal hazırlama konusunu yeni bir paragrafta ifade edebilir, ancak bu konuya bir önceki cümle ile ilgisi yokken aynı paragrafta yer vermesi paragrafta cümleler arası geçiş sorunu oluşturmaktadır.

KAN & TIRYAKI

Örnek 12

Hayalimdeki yere atandığımda ilk önce kendime kalacak bir ev bulup onu düzenleyeceğim. Öğrencilerimi özellikle tanımak için gezintiler yapıp onlara adapte olmağa çalışacağım. Umarım kar yağar. Her öğrencilerimle kar topu atmak istemiyordum. İlk meşurumla aileme hediyeler alacağım. Hepsine sozum var. Sınıf ortamını kendime göre düzenlemeyi düşünüyorum. Akademi öğretmen arkadaşlarımdan sordukları çok zor olduysa olmuyordum. Şöbe yapmak da öğrenen lazım ne olur ne olmaz. Lazım olabilir. Nedense hayal ettiğimde hep kendimi bir köy okulunda yirtik pirtik kıyafetlerle çat-pat Türkçe konuşan öğrencilerin arasında görüyorum. Bu durumda başarılı olacağıma eminim ve hazırlıyım. Yardım kampanyaları düzenleyeceğim. Bir de hep imrenmişimdir ailelerle samimi öğretmenler. Kesh orada o ortamı yakalamam zor olacaktır. Günkü Düğü olacak hen dil hen de yazan tarzı farklı. Ara henen uyum sağlayabilirim galiba. Bir de öğrencilerimle fotoğraflar çekileceğim bol bol. Babama yollayacağım ki sınıf ortamını görsün. Her beni öğretmen kalimle görsün istemiyordum. Olur da tüm bunlar olmasa ne yaparım ben de bilmiyorum. Bir de araba almak istiyorum. Para toplamanam lazım.

Örnek 12’de, aynı paragrafta birbiriyle ilgisiz cümlelerin art arda yer aldığı, dolayısıyla cümleler arasında uygun geçişlerin sağlanamadığı görülmektedir. Metni oluşturan öğrenci; öğrencilerini tanımak için çalışmalar yapacağını belirtirken devamında bu konu ile ilgisiz bir cümle olan “Umarım kar yağar.”a yer vermektedir.

Paragrafların, Diğer Satırlara Göre Belirgin Şekilde İçeriden Başlatılmaması ile İlgili Örnek

Örnek 13

İlköğretimden mezun olduğum okula öğretmen olarak atandım. Mustafa Kemal Üniversitesi mezunu Mustafa Kemal Ortaokulu öğretmeniyim. Kendi mezun olduğum okula öğretmen olarak dâhil olmak ayrı bir gurur ve özüm katıyor bana. Derslerde öğrencilerle seviyeli bir ortam kuruyordum. Ne çok samimi olup rahatlatırdım, ne de çok otoriter olup korkuturdum. İstemiyordum. Onlara verdiğim ilk ders herkesin öncelikle sorun olduğu dilin, dinin, ırkının ilâncı olarak olduğunu hatta ilâncı olarak değil alınmayacak kadar önemsiz olduğunu. Merhametini, şefkatin her şeyden üstün olduğunu bunları yadambaşınca unutmamaları gerektiğini vurguladım. Arkadaşların, komşuların kutsallıklarından bahsedip bu değerlerimizi değerlendirmemeliyiz istiyordum. Onları sonraki bütün derslerde öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasını, sâfânda için ilk on dakika roman okuma yaptırıyordum. Yazarak kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmek için her hafta konular verip yazı yazmalarını sağlıyordum. Bu yazıların bir kopyasını alıyordum ve dersten alıyordum. Bir kopyasını da desiplinlerini istiyordum. Böylece gelişimlerini görmelerini sağlıyordum. Yaptığım değerlendirmeleri onlara paylaşıyordum ki elistik yerlerini fark edebilsinler. Okulun her şey olmadığını hayatın okuldan olmadığını ama öğreniş için bir araç olduğunu kavramalarını sağlanmaya çalışıyordum. Burada geçirdikleriniz zamanı dolu dolu yaşatabilmeleri için elimden geleni yapıyordum. Derslere gelince elimden geldiğince bütün öğrencilerin öğrenmesini sağlanmaya çalışıyordum. Bu kutsal mesleğin hakkını vermek gerektiğini bizzat bir yektür. Ben bu yektür altında almanın okulla çıkmağa çalışıyordum. Benim bakımından değil öğrencilerimin bakımındadır benim mutlu eden. Onları daha ilerideki zamanlarda daha iyi yerlerde görmektir tek hayalim.

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ METİN OLUŞTURMADAKİ SORUNLARI

Örnek 13'te, paragrafların, diğer satırlara göre belirgin bir şekilde içeriden başlatılmadığı görülmektedir.

Giriş Paragrafı Yapılmaması ile İlgili Örnek

Örnek 14

Öncelikle ailemle beraber bu olayı kutladım. Daha sonra atandığım okula gitmek için hazırlıklar yaparım. Öğrencilerimle ve öğretmen arkadaşlarla tanışırım. Ailemi atandığım yere götürerek o ili gezdiririm. Daha sonra atandığım yerden bir ev tutarım. Kalacak yerimi ayarladıktan sonra tatillerimde Türkiye'nin birçok yerini gezerim. Alınak istediğim birçok kitabı alıp gönül rahatlığıyla okumaya zaman ayırabilirim. Öğrencilerime vakit ayırmak ve ailemle deha çok ilgilenmek isterim. Ayrıca aldığım maaşın bir kısmıyla ihtiyacı olan öğrencilere burs vermek isterim.

Örnek 14'te, metni oluşturan öğrenci konuya uygun bir giriş yapmamış, doğrudan yapacaklarını anlatmaya başlamıştır.

Gelişme Paragrafı/ Paragrafları Yapılmaması ile İlgili Örnek

Örnek 15

Hocam benim hayalim (küçük kıldanmış be) deşda bir köy okulunda içinde sobası tükten minik bir sınıfta öğretmenlik yapmayı hep dedim nasip ederse atanırsam eğer böyle bir okula daha ben ne istem ki hocam :).

Bu konuda hayallerim, planlarım çok fazla. Ne yazmakla biter ne de saymakla hocam, Şu konuda kendimden çok eminim MKÜ öğrencilik hayatım boyunca hocalarımdan öğrenmiş olduğum bilgilerin, deneyimlerin kısacası tek bir kâfiri dahi başa gitmeyeceğini ve bu konuda öğrencileriminde çok zorlu olacağını düşünüyorum.

NOT: Burada çok bakımlı ve süslü bir öğretmen olurdum :)

Yukarıda yer verilen Örnek 15'te, gelişme paragrafı yapılmadığı görülmektedir. Metni oluşturan öğrenci; hayallerinin, planlarının çok fazla olduğunu belirtmiş, ancak hayallerinden veya planlarından bahsetmemiştir.

Sonuç Paragrafı Yapılmaması ile İlgili Örnekler

Örnek 16

Kazanmış olmanın verdiği mutluluğu elbet yaşarım. Ancak, ben kazanmış olsam da dışarıda artık kalan insan sayısının az olmadığını bilince olucum. Bu aramaya gitmeye kadar hastaneye gidilmemiş, yani aca verilmiş olsa bile bir öğrenci 16 yıl okumak sırasında kalıyor. Maddi durumu çok iyi olan bir ailenin çocuğunun eğitilmesi kavrihi etmeyeceği varsayımından hareketle bu 16 yıllık sürecin öncelik- le maddi daha sonra emek ve hayaller yönünden ne kadar zor geçeceği aşktardır.

Mesleğe yerleşme sürecinin hayatının geneli açısından bir köprü vazifesi göreceğini düşünüyorum. Çünkü şu ana kadar yapmak istediklerimi engelleyen ve tabiri caizse ayağımda bir pranga vazifesi göre eğitimi hayatımı bitiririz diyecektim. Sanırım bu kullandığım son cümle ile eğitim hayatımı sızetlemiş olabilirim. Geleceğime gelince önümüzdeki yıllarda yani mesleğe atandıktan sonraki yıllarda neyle karşılaşacağımıza ilişkin hemen hemen tüm bilgilere sahip olduğumu düşünüyorum. Ufak ayrıntıları saymaz isek hiçbir şey sürpriz olmayacaktır.

Yapacaklarımıza gelince ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~ ~~çok~~

Örnek 16'da, metnin gelişme ile sonlandırıldığı, sonuca ilişkin herhangi bir ifadeye yer verilmediği görülmektedir.

Örnek 17

Öncelikle ailemle beraber bu olayı kutlarız. Daha sonra atandığım okula gitmek için hazırlıklar yaparım. Öğrencilerimle ve öğretmen arkadaşlarla tanışırım. Ailemi atandığım yere götürerek o ili gezdiririm. Daha sonra atandığım yerden bir ev tutarım. Kalacak yerimi ayarladıktan sonra tatillerimde Türkiye'nin birçok yerini gezerim. Almak istediğim birçok kitabı alıp gönül rahatlığıyla okumaya zaman ayırabilirim. Öğrencilerime vakit ayırmak ve onlarla daha çok ilgilenmek isterim. Ayrıca aldığım nasirin bir kısmıyla ihtiyaçları olan öğrencilere burs vermek isterim.

Yukarıda yer verilen Örnek 17'de metnin gelişme ile sonlandırıldığı, sonuca ilişkin herhangi bir ifadeye yer verilmediği görülmektedir.

Yazının Uygun Yerlerde Paragraflara Bölünmemesi ile İlgili Örnekler

Örnek 18

Simdi ben bir öğretmenim. Sırlarıdır hayalini kurduğum ve yapmakta büyük bir keyif/ alacağımı düşündüğüm mesleğe sahibim. En güzel: de mesleğimi kendim: memleketimde yapacak olmam.

Simdi hayallerimin bir kısmını gerçekleştiriyordum. Hayat benim için yeni başlıyor. Öğrencilerimle buluşmak için sabırsızlanıyorum. Onlar nasıl davranacaklarını, neler yapacaklarını bilmiyorum. Tek bildiğim çok heyecanlı ve mutlu olacağımı. Üniversitedeyken bu anın bize ne kadar uzak olduğunu düşünürdüm. Zaman ne kadar geçti. Öğretmenlik mesleğinin gönül işi olduğuna inanıyorum. Bir insan bu mesleği tam anlamıyla icra etmek istiyorsa gönüllü olarak çalışmalıdır. Ben de gönüllü olarak bu mesleği seçtim ve mesleğim hayatım boyunca vaktiminim yolunda gideceğimi biliyorum. Öğrencilerime her daima yeni bir şeyler keşfetmelerinin hazasını dymak istiyorum. Onlar bizim aynamızdır. Biz ne var isek onlar alırlar. Herbirini benim için ayrı bir değer. Başka düşünmekten mutluğum ve bu düşüncemin doğacağını sanıyorum.

Örnek 18’de, metin oluşturan öğrenci konuya giriş yaptıktan sonra “öğretmenlik mesleği”nin gönül işi olduğuna inandığını belirtmiş, ardından da bu görüşünü destekleyen ifadelerle yer vermiştir. Öğrencinin bu konuyu yeni bir paragrafta başlatması gerekirdi.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırma, Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturmadaki sorunlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Buna göre, metinlerde belirlenen sorunların “Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurulmaması” (%92,16), “Paragrafta cümleler arasında uygun geçişler sağlanmaması” (%81,37), “Sonuç paragrafı yapılmaması”(%65,69), “Yazının uygun yerlerde paragraflara bölünmemesi”(%53,92) ve “Giriş paragrafı yapılmaması”(%38,24) olduğu görülmektedir. Sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının dil kurallarına uygun cümle kurma ve paragraf oluşturma becerilerinde yeterli düzeyde olmadıkları söylenebilir. Alkan (2007), ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinde gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin paragraflarda ve cümlelerde tutarlılık konusunda sorunlar tespit etmiştir. Bu sonuç, çalışmamızı desteklediği gibi ilköğretim beşinci sınıftan beri süre gelen sorunun devam ettiğini gösterir niteliktedir.

Araştırmamızda tespit edilen diğer sorunların ise “Kelimelerin yazım kurallarına uygun yazılmaması” (%83,33) ve “Cümlelerde noktalama işaretlerini yanlış veya eksik kullanılması” (%79,41) olduğu görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının yazma eğitiminin temel boyutlarından biri olan yazım ve noktalama kurallarını uygulayabilme becerilerinin zayıf olduğu söylenebilir. Bu kuralların önemini ve işlevini Özbay (2000: 122) şu cümlelerle açıklamıştır:

“Duygu, düşünce, hayal ve istekler yazıyla anlatılırken söz konusu işaretleri göz ardı etmek yazının anlaşılmasını zorlaştırır; kelime grupları ve cümleler arasındaki anlam ilgisini ortadan kaldırır. Noktalama işaretlerinin kullandığı yerleri çok iyi bilmek ve ona göre kullanmak, yazılı kompozisyonda başarıyı artırır.”

Özbay (1995), Ekinci Çelikkızı (2006), Büyükkızı (2007), İnce (2006) ve Demir (2013) ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarda noktalama işaretleri kullanmama ve yazım kurallarına uymama gibi benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Söz konusu araştırmalardaki sonuçlar araştırmamızın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Yazma becerisi eğitimi ve öğretimi iç içe geçen aşamalı bir yapı barındırır. Bundan dolayı geliştirilmesi zor bir beceridir. Her eğitim düzeyinde öğrencilerin kelime anlamı konusunda hatalar yaptığını belirten Karadağ ve Maden ise, (2013, 276-277) bu sorunun giderilebilmesi için ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin paragraf bilincine ne düzeyde sahip olduğunun belirlenmesi ve paragraf düzeyinde anlatım sorunu olan öğrencilere paragraf bilincinin kazandırılması, bütün öğrenciler için paragraf düzeyinde anlatım çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Yazma becerisinin gelişmesi, yazmanın altyapısını oluşturan konuya ilişkin bilgiye sahip olma, bunu oluşturulacak metne göre biçimlendirme, metin yapısı özelliklerinden haberdar olma gibi boyutların güçlenmesine bağlıdır (Bayat, 2014: 1130). Ayrıca yazma eğitimi sürecinde derslerde yapılan uygulamalar ve bunlara verilen dönütlerin niteliği oldukça önemlidir. Dönütler, öğrenciyle birlikte paragraftaki yanlışları düzeltme, yeniden konuya göre cümle oluşturma, cümledeki kelimelerin anlam ve bütünlüğü sağlamadaki özeni içermelidir. Yazma sürecinin etkili bir biçimde gerçekleştirilmemesi bu gibi sorunlara neden olmaktadır. Bu durum, yazma becerisinin gelişimini sekteye uğrattığı gibi eğitim sürecinin her kademesinde bu çalışmanın sonuçlarında da görüldüğü gibi- kendini yazılı olarak ifade etmede zorlanan öğrencilerle (Coşkun, 2005; Karatay, 2010) karşılaşmaktadır. Özbay (2000), Arıcı ve Ungan (2008), Coşkun (2005, 2009-a ve 2009-b), Sallabaş (2009) ve Demir’in (2013) ilköğretim öğrencileriyle; Bağcı (2007), Doğan (2002) ve Arıcı’nın (2008) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmalar da yazma eğitimindeki sorunların her kademedeki devam ettiğini göstermektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir:

- Yazma becerisinin gelişiminde kullanılan materyallerin işlevselliği artırılabilir.

- Bu becerinin eğitiminde, öğretmenler sürece dayalı bir yöntem benimseyerek uygulamalı çalışmalar yapabilirler.
- Öğrencilere eğitim sürecinde gerekli dönütler anında verilebilir. Ayrıca, öğretmenin rehberliği eşliğinde düzeltmeler yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2005). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Alkan, Z. N. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım hataları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Arıcı, A. F. (2008). Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım hataları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXI (2), 209-220.
- Arıcı, A. F., ve Ungan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 317-328.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *TÜBAR*, 21, 29-61.
- Bayat, N. (2014) Sürece Dayalı Yazma Yaklaşımının Yazma Başarısı ve Kaygısı Üstündeki Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (3), 1123-1141.
- Büyükkız, K. K. (2007). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin söz dizimi ve anlatım bozukluğu açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatımlarında Bağdaşıklık, Tutarlılık ve Metin Elementleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun, E. (2009a). Yazma eğitimi. A. Kırkkılıç ve H. Akyol (Ed.) *İlköğretimde Türkçe öğretimi*, (s. 49-91). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, E. (2009b). Türkçe öğretiminde metin bilgisi. İçinde A. Kırkkılıç ve H. Akyol (Ed.) *İlköğretimde Türkçe öğretimi*, (s. 231-283). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, E. (2011). Yazma eğitiminde aşamalı gelişim. Özbay, M. (Ed.) *Yazma eğitimi*. (s.45-83). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demir, T. (2013). Yazma Becerisine Yönelik Kazanımların Ortaokulda Gerçekleşme Düzeyi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (1), 45-56.
- Doğan, Y. (2002). *Türkçe öğretmenliği birinci sınıfta okuyan öğrencilerin okuma ve yazma becerileri ile genel kültür düzeyleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekinci Çelikpazu, E. (2006). *Erzurum merkez ilçe ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*, İstanbul: Gül Yayınevi.
- İnce, V. M. (2006). *İlköğretim 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karadağ, Ö., ve Maden, S. (2013). Yazma Eğitimi: Kuram, Uygulama ve Ölçme Değerlendirme. A. Güzel ve H. Karatay (Ed.), *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 265-301). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karasar, N. (2006) *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara. Nobel Yayınları
- Karatay, H. (2010). Bağdaşıklık Araçlarını Kullanma Düzeyi ile Tutarlı Metin Yazma Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (7), 13, 373-385.

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ METİN OLUŞTURMADAKİ SORUNLARI

- Karatay, H. (2011). Süreç temelli yazma modelleri: planlı yazma ve değerlendirme. Özbay, M. (Ed). *Yazma eğitimi*. (ss. 21-43).Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özbay, M. (2000) *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri (alan araştırması)*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Özbay, M. (1995). *Ankara merkez ortaokullarındaki üçüncü sınıf öğrencilerin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sallabaş, M. E. (2009). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin çeşitli değişkenler bakımından değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 180, 94-107.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Writing offers to person the opportunity of expressing ideas and feelings by concretely way. Person makes her or his ideas meaningful by words and occurs her or his text by sentences. In literature (Göğüş, 1978: 236; Yalçın, 2002: 25; Karatay, 2011: 22), it is stated that writing skill develops more slowly than listening, speaking and reading skills. In addition, writing skill consists of a series of nested processes. Writing is a difficult skill in terms of realising these processes (preparing, planning, developing, editing and publishing) completely and reflecting them to the text, and converting this to habit.

Writing education starts with initial reading and writing teaching (Akyol, 2005), then it yields writing for academic purposes in higher education (Coşkun, 2011).The writing education in primary education can be considered in three stages (sentence, paragraph and text) (Özbay, 2000).Coşkun (2011: 45) expresses this process as follows: "Sentence stage which is the first level must be completed in elementary school 2-3. grades. As to paragraph stage which is the second level must be completed in primary school 4-5. grades. As to text stage must be completed in the end of primary school at the latest." Accordingly, when consututing texts it is necessary to write in pursuant of language rules. For this, writers must have the ability to apply spelling rules and the ability to use punction marks in the right place.

The aim of this research is to identify problems of theTurkish teacher candidates on consituting text.

Method

The research is descriptive scanning model. Population of the study composed of 120 students in 4th grade from Hatay Mustafa Kemal University Faculty of EducationTurkish Education Department in 2014-2015 academic year. The sample of the study composed of 102 students who participated in study.

Two separate data collection tool has been developed by researchers in thestudy. These are "Writing Problem Inventory" and "Writing Form".

Writing Problem Inventory

This inventory was established by determining the problems of theTurkish teacher candidates on consituting text. Following procedures were carried respectively by researchers during the problems determining:

- Researchers has identified problems by working together on the all texts (f=102) at pre-application. Thus the draft problem inventory has been established.
- Researchers have begun to evaluate the texts in the sample by using the draft inventory. During this evaluating, when experience with a new problem, researchers added the new problem to inventory by discussing among themselves.
- With the common problems identified by researchers in texts, the inventory put into final form.

Writing Form

Writing form was used for constituting text by Turkish teacher candidates. In writing form for choosing issue, a two-stage study was conducted. Firstly, separately five different issues have been prepared by the researchers. When these issues were preparing, attention was paid choosing issues which Turkish teacher candidates can easily express themselves. In the second stage, the final form was given to the writing form by taking expert opinion about five issues.

Data Analysis

The texts written by students were evaluated by using Writing Problem Inventory. In evaluating, problems were presented by tables with frequency and percent values. Then each problem was explained with samples from students' texts. Samples were placed in the text with original (handwriting) forms.

Result and Discussion

Based on the results of the research, it is seen that "Not making grammatically correct sentences" (92.16%), "Not writing words in accordance with the spelling rules" (83.33%), "Failing to provide appropriate transitions between sentences in paragraph" (81.37%) and "Using incorrect or missing punctuation in the sentence" (79.41%) are the frequently encountered problems in the texts. It was obtained that "Not writing letters properly, correctly and legibly" (%6,86), "Not starting paragraphs clearly inside from the other lines" (4.90%) and "Not making development paragraph/paragraphs" (4,90%) were the least common problems in the texts.

When results were evaluated, it can be said that teacher candidates are not sufficient in establishing sentences which appropriate language rules and paragraph building skills. Alkan's (2007) study on primary school fifth grade students indicates that students have problems about paragraphs and cohesion in sentences. This result both supports our work and demonstrates that the problem continues since primary school fifth grade.

Özbay (2000), Arıcı and Urgan (2008), Coşkun (2005, 2009-a& 2009-b), Sallabaş (2009) and Demir's (2013) studies on primary school students; Bağcı (2007), Doğan (2002) and Arıcı's (2008) studies on university students also show that writing education problems continue at all grades.

According to the results of our research the following suggestions can be made:

- The functionality of the materials used in the development of writing skill can be improved.
- Training of these skills, theachers can make applied studies by adopting a method based on process.
- Necessary feedbacks that students need in education process can be given instantly. In addition, editings can be accompanied by a teacher's guide.